

teku 6 let požrla dnina (diete) poslancev, imamo zdaj pod ustavoverskim gospodarstvom 500 milijonov goldinarjev novega državnega dolga in ustavoverci so sklenili svojo delavnost s 78 milijoni letošnje primanjkeve. In gledé na vse to, hvalo in zahvalo izreka deželni glavar vitez dr. Kaltenegger ustavovercem kranjskim za harmonično delovanje z veliko ustavoversko stranko!!

Namesti da mi kritikujemo tako izjavo, damo volilcem, ki ne umeje slovenski, razglas grofa Hohenwarta, na zadnji strani današnjega lista poslovenjeni, v nemškem jeziku, da vidijo in slišijo, kako gospodarstvo ustavoversko sodijo drugi resni možje, ki obžalujejo današnji britki stan Avstrije, in ž njimi ogromna večina Avstrijancev.

Tako-le se v izvorniku glasi izjava konservativnih mož, ki želijo Avstriji ohraniti obstoj:

„Abermals hat unser Allergnädigster Kaiser und Herr uns zur Neuwahl des Abgeordnetenhaus des Reichsrathes berufen.

In diesem wichtigen Momente, der von entscheidendem Einflusse auf die Geschicke unseres Vaterlandes in den nächsten sechs Jahren sein wird, tritt an die von dem jüngst abgetretenen Ministerium mit allen möglichen Mitteln geschädigte und zurückgedrängte conservative Partei mehr als an jede andere die Nothwendigkeit heran, ihre Organisation zu vervollständigen, ihre Kräfte zu sammeln, ihre Reihen zu ordnen, um sich im neuen Abgeordneten-hause jene Achtung gebietende Stellung zu erringen, die es ihr möglich macht, auf die öffentlichen Angelegenheiten den im Interesse des Vaterlandes gelegenen und ihrer numerischen Stärke entsprechenden Einfluss zu nehmen.

Zu diesem Ende wurde ein Central-Wahlcomité der conservativen Partei in Wien mit der Aufgabe aufgestellt, die Thätigkeit jener Comité's, welche in den einzelnen Königreichen und Ländern, theils schon seit einer Reihe von Jahren im conservativen Interesse thätig sind, theils für die gegenwärtigen Wahlen neu in's Leben gerufen werden, in allen Richtungen, in denen dies wünschenswerth erscheint, nach Kräften zu unterstützen und zu fördern. Dasselbe tritt mit dem heutigen Tage in Wirksamkeit, und wird seine Aufgabe im steten und engsten Einvernehmen mit den erwähnten Landescomités zu lösen bestrebt sein.

Von der Aufstellung eines eigenen, detaillirten Programmes glauben wir um so mehr Umgang nehmen zu sollen, als sich das, was wir wollen, in wenige Worte zusammenfassen lässt. *Wir wollen der Corruption, die bereits so erschreckende Dimensionen angenommen hat, überall entschieden entgentreten, und dem Rechte auf allen Gebieten des öffentlichen Lebens wieder zum Durchbruche verhelfen, — wir wollen den vollen Einklang zwischen Kirche und Staat wieder herstellen, — wir wollen die historisch begründete und gesetzlich garantierte Gleichberechtigung aller Nationalitäten in Oesterreich zur Wahrheit machen und dafür sorgen, dass die verfassungsmässigen Freiheiten in Hinkunft nicht blos Einer Partei, sondern Allen gleichmässig zu Gute kommen, — wir wollen die endliche und so dringend gebotene Ordnung im Staats-haushalte herstellen, und unserem Vaterlande die Möglichkeit sichern, in den Fragen der äusseren Politik mit dem ganzen Vollgewichte einer Grossmachtstellung eintreten zu können. Wir wollen endlich diese Ziele nicht im Wege des Umsturzes des Bestehenden, sondern in jenem ruhiger stetiger Fortentwicklung anstreben, weil nur so Gaschaffenes auch die Gewähr einer Dauer in sich trägt.*

Gross und schwierig ist diese Aufgabe, wie wohl Jedem ein Blick auf die beklagenswerthen Zustände

lehrt, die wir als Erbtheil einer Zeitperiode übernehmen müssen, in welcher die conservative Partei in der ungerechtesten Weise des ihr gebührenden Einflusses beraubt war. Deshalb ist es aber auch nothwendig, dass in diesem wichtigen Momente Alle, die sich ein offenes Auge für die Zustände des Vaterlandes bewahrt haben, fest und einig zusammenstehen, damit nicht das Bessere der Feind des Guten werde. Vertrauensvoll richten wir an alle jene Wähler, die sich unter unserer Fahne sammeln wollen, die dringende Aufforderung, vollzählig an der Wahlurne zu erscheinen, und einstimmig jene Männer zu wählen, welche ihnen das conservative Wahlcomité ihres Landes vorschlagen wird.

Einem solchen Zusammenwirken der Conservativen in allen Königreichen und Ländern wird das grosse Werk gelingen, unser schwer geprüftes Vaterland einer glücklicheren Zukunft entgegen zu führen. Und das walte Gott!

Das Central-Wahlcomité der conservativen Partei.
Wien am 26. Mai 1879.

Carl Graf Hohenwart,
Obmann.

Constantin Fürst Czartoryski. Franc Graf Falkenhayn.
Julius Graf Falkenhayn. Dr. Friedrich Harrant.
Alois Prinz Liechtenstein. Georg Lienbacher.

Naši dopisi.

V Gorici 2. junija. — Bella (comitalia) gerant ceteri — tu felix dopisnik piši o — vremenu! In to ni šala: vreme bo — če pojde tako naprej — najvažniši narodno-gospodarstveni faktor, ki bo posrednje vplival tudi na volitve za državni zbor. Mislimo si na pr. našo Furlanijo, naša Brda. Primorski naši Lahi niso jeseni sejali pšenice in spomladi turšice ne; trta nič kaj dobrega ne obeta; sviloprejkam je vreme jako neugodno; obup jih je že lani gonil v Ameriko: kaj bo še le letos? Lakota gotova, subvencije potrebne in pa kake subvencije! Ni li tedaj verjetno, da — če jih bo sploh veselilo, udeleževati se volitev — bodo gledali reveži na tistega kandidata, ki jim zamore kaj pridobiti? Nehoté sem zabredel v brezno volitne agitacije. Brž k vremenu nazaj! V središči sadne dežele smo in skoraj ne vemo, kaj so češnje — konec maja! Ves blede plehki drobiž, ki pride na lepi naš trg, izgine koj in odnese ga parnik v tuja mesta. Prav taka je z grahom in špargeljni. Godí se nam, kakor čevljarskim ženam, ki hodijo bôse, in kakor kovaškimi kobilam, ki so nepodkovane. Mi pridelujemo zelenino in sadje za druge. Pa naj bo; da bi se le naši kmečki ljudje kaj opomogli! — Te binkosti je dež samega sebe prekosil. Vkljub slabemu vremenu pa in vkljub slabi letini je bilo birmancev vse polno. Nekaj novega smo slišali letos pri birmi. Pred 10–12 leti sem sprožil jez misel, da naj bi se na Veliko noč in Vseh Svetih dan, ko se v naši prvostolnici naznanja popolnoma odpustek, oznanil tudi po slovenski — češ, da ste dve tretjini slov. ljudi v cerkvi. Takrat so nekateri gospodje nos zavihnili. Letos se je zgodilo, česar bi se jaz sam ne bil nadejal: pripravljavne molitve pred birno je molil č. g. Alpi ne samo po italijanski, temveč tudi po slovenski. Tako je prav. — Včeraj se je raznesla po mestu novica, da se je faktični vrednik „Soče“, g. Ernest Klavžar, vredništvu odpovedal. — Sinoči smo pokopali učitelja tukajšnje državne deške šole gosp. Avgusta Lebana. Rajnki je bil še le 32 let star, zmožen učitelj in v muziki veščak. V cerkvi so mu zapeli odlični pevci slovensko nadgrobnico. — Za

popravljanje samostanskega vrta na Kostanjevici se bodo nabirali milodari po vsej škofiji, ker vlada nič k temu delu pripomoči ne more. — Pisal sem uni pot o naših mestnih volitvah. Tudi v I. skupščini so zmogli — razen enega — vsi kandidati „varčnostnega“ odbora. Kaj se pa te dni zgodi? Župan je prejel od namestništva dopis, v katerem je prejšnje starešinstveno gospodarstvo pohvaljeno, in „comitato economico“, o katerem se je mislilo, da je imel o volitval z drugimi veljaki tudi vlado za sabo, ne vé zdaj, ali so to sanje, ali je resnica, kar se pri nas godi.

Od sv. Petra pod Mariborom 31. maja. — Naj tudi „Novice“ omenijo v svojih listih slovesnost, ki smo jo 25. maja tu imeli, ko so zlato sv. mašo obhajali preč. gosp. Marko Glaser, naš 37letni župnik, častni kanonik, konzistorijalni svetovalec lavantinski in duhovni svetovalec sekovski. Navrelo je veliko ljudstva in došlo od vseh strani mnogo častilcev zlatomašnikovih, skup 32 duhovnih gospodov. Pred slovesnim sprevodom je sestra in gospodinja zlatomašnikova, spošt. Marija Glaserjeva, po 50. letih zopet z vencem pristopila in ga položila na bratovo glavo; stregli ste jej 2 družici sorodkinji: Ivana in Rozalija Glaserjeva. Prizor je navzoče do solz ganil. Udeležili so se sprevoda tudi šolska mladež, belo oblečene deklice, pevci, bogoslovci, duhovniki, kanoniki, 3 jubilarji vsak z barvano palico v roki, na kateri je bil venec z napisom: 50 let. Pri sv. maši so asistirali preč. kanoniki lavantinski, bogoslovci pa in domači in tuji pevci pod vodstvom gosp. Maniha izvrstno peli latinsko Molitorjevo „missa Angelorum custodum“. Po sv. maši so pa nam prečastiti g. kanonik Kosar v uzvišeni mojsterski besedi razložili mnogovrstne velike zasluge zlatomašnikove. Po sv. opravi se je v farovžu zlatomašniku čestitalo in pri tej priliki se jim poklonilo mnogovrstnih daril, diplom in čestitek. Došlo je tudi mnogo telegramov, pisem itd. Krasna je bila čestitka lavantinske duhovščine z kronogrami latinskimi, koje je spretno sestavil častiti gosp. župnik Herg. Pri obedu je bilo veliko veselja; naj povem le to, da med petjem in deklamovanjem so naposled pred gosp. jubilarja stopile narodno-slovanski oblečene deklice zavoda šolskih sester ter čestitale mu vsaka v drugem slovanskem jeziku: Štajarka, Kranjica, Korošica, Bošnjakinja, Čehinja, Slovakinja in Rusinja. Ne navadni prizor je navzoče močno razveselil in izvabil živahno priznavanje. Sploh svečanost je bila velikim zaslugam blagega jubilarja vseskozi primerna. Vsak gost je v spomin tega veselega dne prejel od bivšega prečastitega gosp. kaplana Zmazeka knjižico: „Fara sv. Petra pod Mariborom“ z jako dobro podobo jubilarjevo. Živio mnogozasluženi gospod jubilarj še mnogo let!

Iz Ljubljane. — Živahno volilno gibanje, kakor še menda nikoli poprej, se je uže pričelo po deželi in rodoljubom našim razglas centralnega narodnega odbora ni bil klic vpijočega v puščavi. Prav tako! Troje jim je glavna stvar: 1) da skrbijo za to, da v volilnem imeniku nihče ni izpuščen, ki ima volilno pravico, a tudi nihče va-nj zapisan, ki je nima, 2) da se izberó zanesljivi poštenjaki za volilne možé, 3) in izbere pravi poslanec za vsak okraj. Kar se poslancev tiče, teško čakajo pododbori sem ter tje, da bi centralni odbor kmalu že kandidate za Krajsko razglasil. Al centralni odbor, kakor je razglasil v svoji prvi okrožnici, noče posameznim okrajem diktirati poslancev, in pričakuje nasvetov od pododborov dotičnih okrajev, ki skupaj enega poslanca volijo. Ker pa se porazumljenje med posameznimi okraji ne dá lahko pismeno doseči, naj bi tisti volilni okraji, kateri skupaj volijo, na kakem priležnem mestu in odločenem dnevu shod napravili v posvet zaradi kandidata, in če

je eden ali pa več kandidatov za isti okraj znanih, naj se tudi ti pozovejo v shod. V Ljubljano sklicevati Bohinjcev, Črnomljanov in Trnovcev pač ne kaže, ker 5—10 mož, ki bi od daleč prišli, ne upalo bi si definitivno določevati o tako važni stvari; v bližnjih okrajih pa „svoji k svojim“ lahko pridejo, a to je kmalu kmalu treba. — Tri poslance od dosedanjih kranjskih državnih poslancev imamo, kakor enoglasno slišimo, uže gotove, to so: grof Hohenwart, katerega so nam leta 1873. vrli naši Gorenjci v državni zbor poslali in na katerega smemo Kranjci ponosni biti, kajti on veljá za najimenitnejšega poslanca, ki ob svojem času gotovo zopet pride na krmilo ministerstva; poleg njega sta izvrstno značajna rodoljuba gotova: Dolenjci, ki so grofa Barbota izvolili si za svojega poslanca v deželni zbor, nameravajo ga pa zdaj zopet voliti v državni zbor, — drugi dolenski okraji pa si zopet izvolijo gosp. Vil. Pfeiferja. Nadjamo se, da dobimo tudi za druge volilne okraje pravih poslancev in da ne bode zmagala nikjer nam nasprotna stranka, ki „laži-ustavoverstvo“ in „laži liberalizem“ na svojem praporu nosi. Zmage se pa temveč smemo nadejati, ker je minister Taaffe — kar se nam v več pismih z Dunaja potrjuje — odločno obljubil za to skrbeti, da se cesarski uradniki nikakor ne smejo v volilne zadeve vtikati, kakor se je to godilo pod prejšnjim ministerstvom, ko je uradnikom za ustavoversko stranko agitirati še prav dolžnost bila. S to ministrovo prepovedjo v zvezi je menda to, da je preteklo nedeljo gosp. dež. predsednik vitez Kalina poklical vse c. k. okrajne glavarje v Ljubljano in jim menda službeno razodel voljo ministrovo. Da se pa volja ministrova tudi izpolnuje, za to naj skrbijo rodoljubi po deželi in vsak tak prestopek uradnikov naznanijo slavnemu c. k. deželnemu predsedstvu, ali pa tukajšnjemu centralnemu volilnemu odboru, da ga on kar naravnost objavi dunajskemu glavnemu volilnemu odboru, ki bode na višem mestu pomoči iskal zoper rogoviljenje uradnikov.

— (Iz seje deželnega odbora 30. maja.) Sklenilo se je, da se služba vrtnarskega pomočnika na deželni vino- in sedjerejski šoli na Slapu razpiše; — sklep občinskega odbora v spodnji Šiški zaradi vpeljanja nekaterih občinskih taks se je potrdil; — prošnje za podelitev izpraznjene štipendije za hčere revnih plemenitašev oziroma zaslužnih deželnih ali državnih uradnikov ali častnikov izročé se visoki vladi s stavljenjem terno-predloga; — po predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta se pritrdi, da se Jož. Klopčič v učiteljski službi na ljudski šoli na Jesenicah definitivno potrdi.

— Matica naša je 31. maja z likvidacijskim odborom banke „Slovenije“ sklenila pogodbo, po kateri kupi njeno hišo poleg zvezdnega drevoreda v Ljubljani.

— Izlet v Borovnico in Bistrico namerava, ako bode vreme lepo, napraviti pevski zbor narodne naše čitalnice prihodnjo nedeljo. Odpelje se ob 5 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj čez Vrhniko in Bistrico v Borovnico, kjer bo obedoval. Ob 4. uri popoldne je veselica v Bistri, kjer pevci pojó več zborov. Ob 7. uri zvečer se vrnejo zopet v Ljubljano.

— Zadnji „Brencelj“ se je dobro nališpal za — prihodnje volitve.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — O binkoštnih praznikih se niti v no-tranji niti v unanji politiki ni dogodilo nič važnega. Zvonec povsod nosijo zdaj volitve. Programi rastejo kot gobe iz tal, in posebno ustavoverna stranka jih ima cele kupe — v dokaz, kako se je pretekla leta ta še tako mogočna stranka zdrobila na male in različne